

Борбата с турците представлява неизчерпаем материал за литературно творчество. Освободителната епоха след шейсетех години, когато сърбите се застъпват за босняците и победата нанесена от черногорци на Грахово поле дълго е вдъхновявала сръбските поети. Това са години на слава; те напомнят миналото, особено битката на Косово поле.

Наред с описание борбите с турците — дълбокото изучаване на народния бит представлява благодарен материал за белетриста. Особено е силно стремлението към изобразяване действителния живот, който бива възсздаден до найголеми тънкости. Оригинални типове с първобитно мирозерцание, герои планинци, моряци и търговци са пластически възпроизведени в къси картинки и епизоди. Разказите, взети из кралство Сърбия се отличават съществено от тия из Банат-Срема, Босна и Херцеговина.

На сръбския разказ липсва замислен план. Романи се пишат сравнително малко. Създаденото в това направление не се отличава с голямо съвършенство. Без да се гледа на грубите шеги, с които са изпъстрени романите — там е изнесен живот нов със здрав смисъл. Прозата е по близка до природата на сърбина от колкото поезията. Последната е особено силна, когато върви по пътя на народната песен и изразява патриотическо чувство.

Поколението писатели, прекарвали студентчески години в Виена и Будапеща, не са останали чужди на романтичeskото направление в литературата. Към романтизъм е тласкало целия сръбски живот целата му история: борба с турци, народен героизъм, хайдути, задругата и пр. Няколко писатели са съумели да съчетаят щастливо основите на сръбския живот и някой от тях се отличават с голяма плодовитост и са създали жив интерес към книгата. Такива са Видакович (1780 — 1841 г) със своите юнашки романи, без локален колорит, Богобой Атанацкович (1826 — 1858 г), който като емигрант из Западна Европа е написал роман „Два Идола“, който и със тази сантименталност все пак отразява своята епоха. Яков Игнатович (1824 — 1889 г) е едновременно романтик и реалист. Нему са близко познати условията на Унгарския живот в малкия град. С голяма поетичност се отличават разказите на Джура Якшича (1832 — 1878 г), който впрочем, много идеализира народа. С големи заслуги писател се явява драматурга Милорад Шапчанин (1842 — 1895), който с пристрастие изобразява в своите пиеси богомилите, а създал е ценности и в епическата поезия. В разказите си се домогва да изнесе душата на сръбския народ, но вместо това я дава съзерцавана през своя идеал. Неговите „Селски разкази“ много се четат в Сърбия. В областта на историческия роман се проя-